Příloha č. 2 Nahoru 4/2021

Podklady pro večerní programy

na sborové dovolené v hotelu Myslivna, Nedvědice, Jihomoravský kraj ve dnech 30. 7.–6. 8. 2021

N. T. Wright Bůh v karanténě

Proč jsem si knihu vybrala pro referát? Při prvním čtení mě zaujala biblickým vhledem do situace, citací veršů a jejich dáváním do souvislostí, zdůrazněním, že nejde o nic nového, že jsme na cestě a na každém z nás záleží, jak splní své poslání. Při druhém čtení jsem si uvědomila, že vlastně všechno, co říká, už vím, tak proč to nedělám? Pokusila jsem se tedy shrnout závěry autora a jeho důrazy.

Obsah knihy:

Předmluva – Pavel Hošek
Úvod
Kde začít?
Co říká Starý zákon
Co říká Ježíš
Co říká Nový zákon
Kam dál?

Předmluva

Pavel Hošek v předmluvě říká, že N. T. Wright je jeden z nejpopulárnějších autorů duchovní literatury, jeho knihy jsou plné neoposlouchaných, inspirujících, nečekaných myšlenek. Bere Bibli smrtelně vážně, v jeho rukou se stává aktuálním komentářem současných situací a problémů. Vychází z Ježíšova příběhu, z biblické moudrosti, z perspektivy víry, lásky a naděje, z ochoty k radikálnímu následování Krista.

Úvod

Sám autor píše úvodem, že knížka vznikla díky krátkému článku, o který jej požádal časopis Time, když na jaře 2020 začala pandemie Covid-19. Týdny karantény v něm vzbudily celou škálu emocí, asi jako v každém z nás. Pokusil se je zasadit do biblické perspektivy. Nepokouší se o zevrubnou analýzu, co si můžeme z krize odnést nebo co a jak bychom měli teď dělat, naopak právě tomuto nutkání bychom měli odolat. Říká, že potřebujeme čas na truchlení, čas zdrženlivosti, nechtít hned vše řešit. Ale ztišit se a čekat, abychom nepřeslechli Boží hlas.

Kde začít?

Jde o nepoddajný virus. Zasáhl celý svět, nezbyla žádná neutrální zóna, žádný medicinský ekvivalent Švýcarska za 2. světové války. Ví vůbec někdo, co se to děje? Proč se to děje? Snaží se nám někdo něco sdělit? A jak máme reagovat?

Ve velké části starověkého světa a leckde v moderním světě se katastrofy přisuzují rozhněvaným božstvům. Filosofům se to nelíbilo a přišli se třemi alternativami:
Stoikové: všechno je naprogramované, nic s tím neuděláte, učte se s tím smířit.
Epikurejci: všechno je nahodilé, nic s tím neuděláte, zařiďte se, jak nejpohodlněji můžete.
Platonici: Přítomný život je jen stínem skutečnosti, dějí se tu špatné věci, míříme do lepšího.

Moderní ekvivalenty:
Kamenná tvář jako stoikové, co se má stát, stane se, kdo má přežít, přežije.
Většina nevědomky epikurejská: zkusme si život co nejvíce osladit, však ono se to přežene.
Další včetně mnoha křesťanů se řídí Platónem. Stejně se připravujeme na věčnost. Přijímejme rozumná opatření.

V uprchlických táborech, ve vyloučených lokalitách, v ghettech a slumech mezitím bují bolest. Nad celým světem se vznáší smutná otázka: **Proč?**

Nejlepší odpověď, kterou zaznamenal, nereagovala na Proč, ale na Co. Co můžeme udělat. Přihlásilo se mnoho dobrovolníků. Dělali to, co v dobách moru dělali křesťané. Zámožní lidé utíkali, křesťané zůstávali, lidé žasli nad odpovědí: *Víte, my totiž následujeme Ježíše. Člověka, který nasadil svůj život, aby*

nás zachránil. A tak děláme totéž. Pohanská antika měla jiné postoje. Chudí jsou chudí, společnost není od toho, aby se o ně starala. Křesťané převzali etiku od Židů, skrze Pána Ježíše. Bůh má zájem o chudé, nemocné, zavržené, zotročené. V praxi židovské komunity fungovaly jako rozšířené rodiny, křesťané je rozšířili na rodinu věřících. Moderní svět z toho leccos přejal (zdravotní péči, vzdělání a sociální zabezpečení pro všechny).

Křesťanská odpověď? Mnozí se uchylují ke „křesťanským" variantám odvěkých podmíněných reflexů – obviňování – vždycky za to může někdo jiný. (můžou za to vlády, sexuální hříchy, ekologická krize apod.) Někteří mají specificky „křesťanské" konspirační teorie. Znamení konce, hněv Boha, honem evangelizovat, konečně budou lidé naslouchat. Cituje se Starý zákon, Amos 3,6, přijdou horší věci. Otázka interpretace.

Co říká Starý zákon

Veškeré jednání má své důsledky, stejně tak i veškerá nečinnost.
Příklad: Babylonské zajetí – proroci: souhrnný trest za hříchy. Hospodinova smlouva s lidem a požehnání, když budou poslouchat, prokletí, když nebudou. Deuteronomium, Jeremiáš, Ezechiel, Daniel. **Zakořeněná představa: životní rána způsobená naší chybou.**
Naproti tomu vdova v Sareptě (1 Kr): smrt syna je trest, Eliáš vyvrátí – vzkřísí ho.

Žalm 1. – dobrým lidem se daří dobře, ničemové končí špatně.
Žalm 37, 25 *Od své mladosti, a jsem už starý, jsem neviděl, že by byl opuštěn spravedlivý, nebo že by jeho potomci žebrali o chléb*.

Naše zkušenost: děje se opak. Žalmista mluví o normálních časech. My ale nežijeme v normálních časech. Umírajícímu nepomůže říkat, že za to může hřích.
Žalm 73 **dobrým dobré zlým zlé nefunguje** – ničemům se daří dobře, spravedlivý ránu za ranou. Teprve v Božím chrámu se mění perspektiva.
Žalm 44 přímo pravidlo popírá, Žalm 89 nádherná zaslíbení, ale vše je ztraceno, Žalm 88 nejtemnější ze všech.

Kniha Job: o hřích nejde. Mezi nebem a zemí mnoho záhad. Chybí přijatelné rozuzlení, konec dobrý jen zčásti, místo zemřelých dětí dostane nové, ale copak tím se to spraví? Bůh ukázal Jobovi svou sílu a moc, Job si uvědomil, že s ním nemůže zápasit, pointa spíš nasměruje ke stoikům, nemůžeš nic změnit, musíš se s tím smířit. Autor se domnívá, že **rozuzlení přináší Ježíšův příběh**. Job touží po prostředníkovi, volá po spravedlnosti, po nápravě všech věcí. O tom všem se mluví v Novém zákoně, co Bůh Izraele vykonal a ještě vykoná skrze Ježíše. Právě On stojí mezi Bohem a lidmi.

Kniha Job je připomínkou, že příběh Starého zákona se odehrává ve dvou rovinách. První je příběh Boha a Izraele, o jejich závazném smluvním vztahu. Tak ho chápali mnozí Židé té doby i Ježíšovi učedníci. Viz Deuteronomium 27–32, kde jsou vypsána **požehnání pro poslušné a prokletí včetně vyhnanství pro neposlušné.** Po návratu v pokání je slíbena slavná obnova. Danielova modlitba v 9. kap., totéž Izajáš 40–55. Vedle tohoto příběhu se odvíjí **hlubší příběh o dobrém stvoření a temné síle, která se od počátku snaží zničit Boží mistrovské dílo.**

Když se ocitneme v sevření hrozných okolností, do očí bijícího bezpráví, krutých životních ran, když jsme neprávem obviňováni, bez zjevného důvodu trpíme podivnými chorobami, na které není lék – tehdy máme lamentovat, máme si stěžovat a naříkat, máme svou při předložit Bohu, jako to dělal Job. Bůh nakonec prohlásil, že Job o něm mluvil pravdivě (42, 8). Držel se toho, že je Bůh spravedlivý, i když se zdálo, že jeho hrozný osud toto přesvědčení vyvrací. To je příběh, ze kterého Ježíš čerpal, který žil a ve kterém umřel. Což nás přivádí k Ježíši.

Co říká Ježíš

Čas se naplnil. Vyzývá k pokání. Když římští vojáci pobili poutníky a když v troskách věže zahynulo 18 lidí, varuje své posluchače, že pokud nebudou činit pokání, stejně zahynou (Lk 13, 1–5). Vnímá to jako znamení doby (Lk 12, 49–56). Pokud lidé nezmění své smýšlení, většina jich zahyne pod římským mečem a pod troskami zbořeného města, což se o pár desítek let také stalo.

Když ale od něj lidé chtěli znamení z nebe, slíbil jen jediné, a to Jonášovo (Mt 12, 39). Jonáš po třech dnech v břiše velryby z něj vyšel živý. Také ostatní „znamení" nebyla negativní, ukazovala k novému

stvoření. Proměna vody ve víno, uzdravování, nasycení hladových, navrácení zraku slepým, vzkříšení z mrtvých. Hostina s všelijak nepřijatelnými lidmi, která ukazuje na budoucnost plnou odpuštění. Všechna znamení ukazují vpřed a odhalují, že Bůh dělá něco nového. A dělá to **nyní**.

Pán Ježíš někdy mluvil a jednal jako starozákonní prorok, jindy se nedívá zpět, na hříchy, které mohou přivolat Boží soud, ale kupředu, odkud vyhlíží něco zcela nového: Boží království.

Příklad Jan 9 kap. Uzdravení slepého od narození – *Rabbi, kdo zhřešil: on, nebo jeho rodiče, že se narodil slepý? Nejde o to, kdo zda zhřešil on, nebo jeho rodiče, ale aby na něm byly zjeveny Boží skutky.* Nedívá se zpět k příčině, ale hledí kupředu. Co s tím Bůh udělá, a to se promítá do toho, co s tím udělá on sám, Ježíš. Protože je světlo světa. A tak ho uzdraví. Nastalo totiž **nyní**. Ne čas spekulací, kdo co spáchal.

Ježíš podle evangelií je postava uprostřed obrovského dějinného zvratu. Na jedné straně shrnuje celou starodávnou prorockou tradici, poslední varování Jeruzalému. *Následujte cestu pokoje, jinak vás čeká katastrofa*. Zároveň ukazuje kupředu k novému světu, jehož je on sám tím jediným pravým znamením. Když mluví o válkách, hladu, morových ranách, zemětřeseních, nehřímá, ale uklidňuje. Nestrachujte se, buďte klidní, spoléhejte na mě.

Učil své následovníky modlitbu Otče náš. Každý den se máme modlit: **Přijď království Tvé. Buď vůle Tvá jako v nebi, tak i na zemi.** Také se máme modlit denně – ne až nás k tomu přinutí nějaké neštěstí: **Odpusť nám naše viny.** Tyto dvě prosby – za příchod království a za odpuštění – nám ukazují, jaké síly v tomto světě proti Božímu království stojí a jaké jsou naše skutečné viny (v našich vztazích, v našich politických systémech, v našem postoji k přírodě a zejména k říši zvířat, v našem zemědělství a potravinářství), z nichž jsme se už dávno měli kát.

Žd 1, 1–2 *Mnohokrát a mnohými způsoby mluvíval Bůh k otcům ústy proroků; v tomto posledním čase k nám promluvil ve svém Synu*. Odpověď na mnoho spekulací a dohadů, jak aplikovat Bibli na neblahé události naší doby. Do středu obrazu postavit Ježíše a od něj se rozhlížet dál. Jinak nám hrozí, že si vytvoříme ukvapené závěry. Ježíš je buď Pánem ve všem, nebo v ničem. Ježíš přišel se svým **Nyní**. Nyní je čas, aby se Bůh stal králem. Nyní je čas obrátit se a věřit evangeliu. Je to zásadní i pro naše dnešní uvažování. Bůh je svrchovaný vládce, ale co jeho svrchovanost znamená? Pán Ježíš odhalil úplně jiný význam svrchovanosti. Uzdravil malomocného, poskytl rozhřešení kající se hříšnici, účastnil se hostin s všelijak nepřijatelnými lidmi. Visel na kříži pod nápisem židovský král. Takhle to vypadá, ukázal o tři dny později svým šokovaným přátelům.

Všechno utrpení a všechny hrůzy světa byly uvrženy na kříž – a právě tam nad nimi Bůh vykonal soud. Ježíšovo tělesné vzkříšení je počátkem Božího nového stvoření a jeho svrchované vlády na zemi. Pokusy vyvozovat na základě zemětřesení, tsunami a pandemií „co se nám Bůh snaží říci“, aniž bychom se zabývali evangelijním příběhem, jsou pochybné, snaží se usuzovat něco o Bohu za Ježíšovými zády. Podobenství o zlých vinařích: Mk 12, 1–12 = zabili syna a další poslové už nepřijdou.

Mimořádné věci mohou nastávat, ale nejsou normou, nemáme na ně čekat. Výzvy k pokání a oznámení příchodu Božího království přicházejí skrze Ježíše, tam, kde se vypráví jeho příběh, přicházejí skrze jeho lid, skrze ty, v nichž prostřednictvím Ducha svatého žije on sám. Boží království už začalo skrze Pána Ježíše a jeho dílo. *Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi.* Ne bude mi dána, ale je mi dána. Vládnutí započalo vzkříšením a završí se, až si podmaní všechny nepřátele, z nichž poslední bude sama smrt. Na kříži nápis: *Toto je židovský krá*l. Akt nastolení království. Ale definice moci: služba ostatním.

Pozor na oddělení spásy od moci. Ježíšův výrok o vykoupení mnohých zaznívá v kontextu jeho nové definice moci. Mk 10, 41–45 *Ježíš je zavolal k sobě a řekl jim: "Víte, že ti, kdo platí u národů za první, nad nimi panují, a kdo jsou u nich velcí, utlačují je. Ne tak bude mezi vámi; ale kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď otrokem všech. Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé."*

Jádro paradoxu: Ježíš, který se modlil a byl vyslyšen, Ježíš, který se ujímá iniciativy a který přesně ví, co se chystá udělat – tentýž Ježíš pláče nad hrobem svého přítele Lazara. Hrůza smrti ho přemohla. Přestože, nebo spíše protože je Pánem života. Jeho slzy předznamenávají jeho vlastní předsmrtnou úzkost. I u Lazara pozůstalí obviňují*: Pane, kdybys tu byl, můj bratr by nezemřel! Nemohl s tím něco udělat?* (Jan, 11 kap.) Opakuje se po staletí: Proč to Bůh dovolil? Proč nezasáhl?

Ježíš spoléhá na svého Otce a vyhlíží, co se musí brzy stát. Cesta vede skrze slzy. Bůh, Slovo, které se stalo tělem, pláče nad hrobem svého přítele. Snad právě to je cesta k hluboké moudrosti. Ježíš Marii a Martě nekáže o pokání, ale pláče a přikáže Lazarovi, ať vyjde ven. (Byl ještě ovinut x JK už vstal do nové tělesnosti, plátna byla stranou)

Závěr:

1. Ježíš nově definuje Boží moc a svrchovanost. Neodděluje celkový dohled nad tím, co se děje, od odpuštění hříchů skrze Ježíšovu smrt. Na Západě stereotyp: oddělení moci od smírné oběti.

2. Ježíš završil SZ prorockou tradici a celý její smysl zaměřuje na sebe, svou smrt a vzkříšení. Je to znamení toho, co Bůh vykonal, koná a vykoná – Ježíš sám, skutečný Pán světa.

Co říká Nový Zákon?

Odkaz na pesach, Velkou noc, kdy Bůh vyvedl Izrael z egyptského otroctví. Sám Ježíš postavil Velikonoce do centra svého zvěstování Božího království a svého poslání obětovat se na kříži. Do Jeruzaléma na Pesach, hod beránka. Zotročení Izraelitů nikdy jako důsledek hříchu. (Babylonské zajetí bylo důsledkem hříchu, ale Egypt ne.) Když udeřil hladomor, nedívali se zpět, ale dopředu, kde sehnat zrní. Podobně církev v syrské Antiochii. Proroctví: přijde hlad. Neřekli, trest za hříchy, pokání, kdo za to může, ale co udělat. Kdo bude nejvíce ohrožen, jak pomoci, koho poslat. Bůh vždy chtěl působit ve světě skrze lidi, kteří jsou mu věrní. Cokoli Bůh udělá, udělá skrze ně. Výsledek: sbírka na jeruzalémskou církev.

Nová smlouva – raná církev věřila, že ji Bůh naplňuje svou vlastní osobní přítomností. Duch svatý dán jednotlivým věřícím a jejich shromáždění být Božíma očima, ušima, rukama, nohama, aby vykonali, co je potřeba ve světě vykonat. Podstata misie. *Jako mě poslal Otec, i já posílám vás*. (J 20, 21)

Kázání na hoře (Mt 5–7) je poslání. Ne snažit se být takoví, pak vás přijmu do svého království. Ale skrze takové Bůh působí. Posílá chudé v duchu, mírné, plačící, hladovějící po spravedlnosti. Oni jsou způsob, jak Bůh jedná ve světě. Jsou účinnější než hromy a blesky. Chopí se iniciativy, všimnou si nenaplněných potřeb a jdou je naplnit. Budou plakat na hrobech svých přátel. I svých nepřátel. Někteří přijdou k úhoně, některé zabijí, čekají je potíže, tresty, neúspěchy, ztroskotání. Tak to čteme ve Skutcích. Ale Boží záměr se naplní.

1 K - místní církev v krizi. Pavel nepíše, aby zjistili, jaký hřích to způsobil, ale v 7. kap. dává praktickou radu: vytrvat, přečkat krizi, zvážit, co je moudré dělat. **Skutky 17 Pavel v Athénách**, hrozilo mu odsouzení (jako Sókratovi). Přesto prohlašuje, že je jediný Bůh, bude soudit svět prostřednictvím Ježíše, člověka, kterého vzkřísil z mrtvých a vyzývá k pokání (Sk 17, 30-31) Mohl odkázat na katastrofy, ale odkazuje na Ježíše. Stejně tak by měli i Ježíšovi následovníci kázat Boží království a vyzývat lidi k pokání bez odkazu na události, jen s odkazem na Ježíše.

Ale jak potom **s knihou Zjevení**. Tam je série katastrof. Ale to nejsou znamení. Smyslem knihy je odhalení pravdy o Ježíši. Název je Zjevení Ježíše Krista, je to On jako Lev a Beránek, kdo završí celé Boží dílo (Zj 5, 6–14), Beránkovo vítězství na kříži. Je ale i o utrpení a svědectví Beránkových následovníků. Jsou součástí tajemství, kdy sám Ježíš skrze ně svým Duchem působí, a mají podíl na identitě, která je přesahuje.

Římanům 8 plná víry, naděje a lásky. Naším dědictvím je, že nebe konečně sestoupí na zem a celá země bude naplněna Boží slávou. Jaká bude Boží vláda? Chce vládnout skrze lidi. Ježíšovi následovníci mají být lidmi modlitby všude tam, kde svět prožívá bolest. Pavel popisuje sténání světa, sténání církve a nakonec sténání Ducha uvnitř církve, která je uvnitř světa.

Svět sténá, to odpovídá současné pandemii. Věřící jsou zasaženi stejným sténáním. Církev se má modlit. Ale jak Pavel přiznává, nevíme ani, jak se modlit. Sténáme, ale Bůh, Duch svatý, sténá s námi. Očekáváme, že Bůh by měl mít věci pod kontrolou, vloží se do toho, udělá pořádek. Jenže Bůh, kterého vidíme v Ježíši, je Bůh, který pláče nad hrobem svého přítele, Duch, který sténá beze slov. Bůh, který myje svým učedníkům nohy. Církev stále čelí petrovskému pokušení chtít řídit svět jak se sluší a patří. Ale Pavel ukazuje místo toho sténajícího Boha Ducha. Jako Ježíšovi následovníci patříme ke sténajícímu stvoření a spolu s námi sténá i Bůh Duch v nás. *To je naše poslání: modlit se, modlit se i beze slov, všude tam, kde svět prožívá bolest.* Právě tehdy, kdy se naše slova mění v slzy a ve vzlyky, si musíme připomínat, že právě takto je Bůh Duch přítomen uprostřed agónie stvoření. Přesně tak byl oslaven Ježíš jako „židovský král“ ve

chvíli, kdy sdílel agónii Izraele a celého světa. Zcela nová definice toho, co znamená „vláda“, „království“ či „suverenita“, kterou nacházíme v celém Novém zákoně, zde dosahuje své pravé hloubky.

Tajemný paradox – Pavel odkazuje na Ž 44, 22 Bůh zná tajemství všech srdcí. Ř 8, 27 zná mysl Ducha: *A ten, který zkoumá srdce, ví, jaké je myšlení Ducha Ř 8, 27 CSP* **Jádro paradoxu: Bůh Otec zná mysl Ducha, ale ona mysl, kterou Otec zná, sama neví, co říci.** Odvážíme se pomyslet, že když Bůh vidí, jak se mu hroutí svět, který stvořil, sám pláče, ačkoli zůstává Bohem vší prozřetelnosti? Právě to nám říká ev. Jan, pokud bereme jeho příběh o Ježíši u Lazarova hrobu vážně. Zdá se, že Pavel právě k tomu odkazuje, že Bohu chybí slova, jimž by se vyjádřil k bídě porušeného stvoření, které uvedl do existence a prohlásil za „velmi dobré“.

Ř 8, 28 Víme, že všecko napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha. *EP i další překlady* V tom jsme vychováni, všechno zlé je k něčemu dobré. Nedávné bádání posun ve významu. Podmětem není *všechno*, ale *Bůh*. Také sloveso má předponu *syn*, spolu. Odpovídá smyslu Pavlova přesvědčení, že Bůh realizuje svou vůli prostřednictvím lidí, spolu s nimi. Z toho **nové návrhy překladu**, autor preferuje překlad: ***Bůh vždy spolupracuje na dobru společně s těmi, kdo jej milují.*** Tj verše 16 (*Duch dosvědčuje našemu duchu, že jsme Boží děti*), 26 (*Duch přichází na pomoc naší slabosti*) a 27 (*Duch se přimlouvá za svaté*) = je to Boží Duch, kdo působí v nitru věřících, takže v konečném důsledku Otec spolupracuje se smíšeným týmem „**Duch & věřící**“. Jsme povoláni usilovně pracovat s vědomím, že Bůh pracuje v nás. **Druhá část Ř 8, 28 *kdo jsou povoláni podle jeho rozhodnutí.*** Neukazuje ani tak na Boží úmysl, aby dosáhli spásy, ale spíš aby se účastnili **Božího záměru zachránit trpící svět**.

Kam dál?

Proč máme truchlit? Nářek nad tím, že věci nejsou, jak by měly být, tvoří zhruba třetinu Žalmů = modlitební kniha, kterou používal i Ježíš, čerpá z ní i NZ. **Vodítko: Modlitba Páně**. Máme vyhlížet nenadálá znamení konce světa? Ne. Denně se modlíme: *Přijď království tvé, buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.* A díky tomu, jak jsme poznali Ježíše, víme, že tato modlitba bude vyslyšena. Máme vyhlížet nové a nenadálé výzvy k pokání? Ne. Denně se modlíme. *Odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům.* A díky tomu, jak jsme poznali Ježíše, víme, že tato modlitba bude vyslyšena.

Velké poslání: *Jako mne poslal Otec, tak já posílám* vás J 20, 21 + *Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky*. Mt 28, 19 Další znamení nepotřebujeme, Potřebujeme pouze Ježíše: jeho život, smrt a vzkříšení, které nastolují Boží království, a příslib, že se vrátí, aby jednou provždy slavně obnovil svět a sjednotil nebe se zemí.

Svět právě teď pláče, chvíle, kdy udeří neštěstí, kdy se do domovů a obchodů vplíží smrt. Kdy se možná cítíme zdraví, ale nevědomky roznášíme virus, kdy se každý, koho potkáme na ulici, stává hrozbou, kdy se skrýváme za rouškami, kdy jsou zavřené kostely a lidé umírají o samotě, aniž by je držel někdo za ruku – to je chvíle pro truchlení. Je chvíle pro pláč na hrobech našich přátel. Pro nevýslovné sténání Ducha. Plačte s plačícími. Primárním povoláním církve je proto v této chvíli pokorně zaujmout místo mezi truchlícími. Právě v takových chvílích jsme proměňováni k obrazu Syna.

Jak mluvit o Bohu? Celý příběh Izraele, jádro Stvořitelova plánu záchrany světa směřuje k osamělé agónii Velkého pátku. Ježíš musel vykročit do temnoty a vzít na sebe celou její tíži. Takto měl být svět zachráněn ze spárů smrti a všeho, co ji působí. Takto Ježíš věřil a jednal v hlubokém souladu s původním povoláním lidstva z knihy Genesis: člověk má být odrazem Božích záměrů ve světě. Ani když lidé upadli do hříchu, Bůh tuto část stvořitelského „balíčku“ nezrušil. Povolal jednu lidskou rodinu, stejně narušenou jako ostatní, aby se její členové stali jeho partnery v díle záchrany a obnovy stvoření. Tato lidská rodina, lid Abrahama, Mojžíše a Davida, naplnila svůj úkol v osobě Ježíše Nazaretského, Ježíše, který plakal na hrobě svého přítele, který prožíval hrůzu Getsemane, který křičel na kříži, že je opuštěn. Takto bylo nastoleno Boží království. A takový je dosud jeho charakter.

Prozřetelnost má tvar Ježíše, není to nějaká obří železná páka, která „ovládá“ svět. Když Bůh v 6. kap. Genesis hleděl na lidskou zkaženost, neřekl: „Já jsem to dopustil, abych vám skrze to mohl něco říci“, ale čteme: *Bůh se trápil v srdci.* (Gn 6, 6) – Septuaginta už to zmírnila: *a uvažoval nad tím*. Tehdy povolal Noema, aby našel cestu ven. Zřetelná spojnice odtud až k Ježíšovým slovům *Má duše je smutná až k smrti Mk 14, 34* s odkazem na Ž 42 a43. U Jana totéž *Jsem sevřen úzkostí J 12,27* s odkazem na Ž 6. **Ježíš viděl,**

jak se na něj valí povodeň zoufalství a smrti. Neměl ale žádnou archu jako Noe. Přesto s sebou vzal celé Boží stvoření, přeplavil se s ním záplavou smrti a za svítání o Velikonoční neděli přistál na pobřeží nového stvoření.

Paradox Boží vůle a Ježíšovy smrti. Petrovo kázáni o Letnicích, že Ježíšova smrt byla v souladu s Boží vůlí a prozřetelností, ale že lidé, kteří Ježíše zatkli a zabili, jednali bezbožně. (Sk 2, 23) Tento paradox nelze obejít a neměli bychom se o to ani pokoušet. Bible nám nenabízí žádné přehledné, pochopitelné a logické analýzy. Jediné prohlášení Písma je, že Bůh přemohl zlo Ježíšovou smrtí za hříšníky. Zlo je v Božím stvoření vetřelcem. Každý pokus o vysvětlení je pošetilý až nebezpečný. Mnohem vhodnější by bylo uznat, že Bůh v mnoha ohledech svěřil správu světa do lidských rukou. Riskoval, že ho lidé budou rmoutit a šokovat, ale za své jednání ponesou odpovědnost. I Ježíš přiznal Pilátovi, že nad ním má reálnou, Bohem svěřenou moc. Proto je nutné, aby se řádně vyšetřil únik viru i aby vlády skládaly účty, jak zvládly pandemii.

Jak teď máme žít?

Poslání církve začalo třemi věcmi. Slzami (J 20, 1–18 Marie u hrobu, Ježíš ji posílá za učedníky), zamčenými dveřmi (J 20, 19–23 ukrytí učedníci, Ježíš je posílá do světa, jako jeho poslal Otec), pochybnostmi (J 20, 24–29 pochybující Tomáš, Ježíš se prokazuje ranami, které zjevují jeho lásku ke světu). Aktuální i dnes. Slzy (náhle ukrácené životy), zamčené dveře (strach z nákazy, karanténa), pochybnosti (Co se to děje, zůstalo místo pro víru, naději? Pro lásku, když jsme izolováni?) Církev by měla umět smysluplně odpovídat. Nejen verbálně, ale i symbolicky. Ježíšova znamení jsou znamení nového života, nového stvoření, přišel uzdravit nemocný svět. Učedníci pokračovali. Pavel: *Dokud je čas, prokazujme dobro všem, a zvláště členům rodiny víry.* (Ga 6, 10) Pevná víra v Boží zaslíbení života jim byla zdrojem neohroženosti. Křesťanská tradice – pečovat o nemocné, o chudé, stavět špitály, hospice, navštěvovat vězně atd. Silná motivace setkat se s Pánem tváří v tvář s Pánem (Mt 25)

Martin Luther *Smí se v době moru prchat před smrtí?* Pastýři mají zůstat, šéfové a živitelé rodin jen když dostatečně zaopatřili ty, které museli nechat za sebou. = realistická moudrost. Rovnováha, abych svým činem neuškodil.

Z truchlení se rodí nová aktivita – musí být dovoleno duchovním navštěvovat nemocné a umírající, prosazovat na všech úrovních nutnost duchovní péče. Znamení o novém stvoření: potravinové sbírky, pomoc v azylových zařízeních, návštěvy ve věznicích. Náročné, ale přislíben zmocňující dech Ducha. Nastavovat zrcadlo držitelům moci, aby porozuměli, jak je třeba jednat.

Problém zavřených kostelů: do přeplněného supermarketu se smí, do modlitbami generací prosyceného kostela ne. Bohoslužebná budova je vstupní brána do světa, ukazatel času, kdy Boží sláva naplní celé stvoření – i když Ježíš nepotřebuje kostely, aby byl s trpícími lidmi, jen je nebezpečí, že se vyšle špatný signál, že víra je soukromá věc. Potvrzují to i online bohoslužby z pastorova obýváku = sdružení se zvláštním koníčkem. Ale positivní: online bohoslužby navštíví i ti, kteří by do kamenného kostela nepřišli. Je třeba vyslat signál, že církev je zde, společně uctívat Trojjediného Boha ve veřejném prostoru při zachování všech bezpečnostních opatření. *Radujte se v Pánu vždycky* (Fp 4, 4) *Radost* v Bibli znamená něco slyšitelného, co je slyšet *široko, daleko* (Neh 12,43)

Prožíváme svého druhu *vyhnanství* (Ž 137). Jak máme sdílet eucharistii před obrazovkou počítače, Jak mám slavit svátky bez svých bratrů a sester? Máme truchlit a učit se novým dovednostem. Zabydlet se v tomto režimu a *usilovat o prospěch města* (Jr 29, 7). Modlit se za moudrost.

Cesta k uzdravení: Jak se vrátit k „novému normálu“? Autor nesdílí optimismus, že vše bude lepší, ale obavu, že se pojede postaru. Je třeba myslet globálně a jednat lokálně. Spolupracovat s představiteli církve na celém světě, jak zabránit návratu ke zběsilému kšeftaření. Společně úpět se sténajícím stvořením a v tomto úpění Ducha se podílet na zrodu nového stvoření. Žalmy 72 a 73 – Napětí nelze unést bez modlitby. Jako Josef v Egyptě analyzovat problém a načrtnout vizi řešení. Potřebujeme v čele moudré státníky a odhodlané křesťany podepřené modlitbami, aby s vizí a realismem promýšleli výzvy, které nás čekají, a přišli s novými řešeními, jež přinesou uzdravení zraněnému světu.

Jarmila Chytilová